

Språkspalten

Innlegg på inntil 400 ord om medisinsk terminologi og om språk generelt samt tips til spalten sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Tidsskriftets ordliste i revidert utgave

1954

HIV eller hiv, c eller s/k, bindestrek eller ett ord, tradisjonell språkbruk eller moderne uttrykksform? Spørsmålene er mange. Under revisjonen har vi tatt stilling til en del av dem. Den oppdaterte ordlisten vil bare komme i nettversjon.

Heftet *Skikk og bruk i Tidsskriftet* inneholder en orientering om Tidsskriftet, informasjon om regler og retningslinjer for publisering og bl.a. en språkbruksdel med ordliste. Heftet er ment å være et hjelpemiddel for manuskriptforfattere, faglige og redaksjonelle medarbeidere og forhåpentlig til nytte for mange av våre språkinteresserte lesere.

I 1997 ble heftet revidert og i sin helhet gjort tilgjengelig på nettet. Nettutgaven av ordlisten ble noe justert i 1998. Gjeldende revisjon omfatter også bare ordlistedelen.

Ordlistens innhold

Ordlisten er en oversikt over vår anbefalte norske skrivemåte for noen medisinske ord og uttrykk. Listen ble påbegynt allerede i 1970-årene og har fremkommet gjennom mange års arbeid med manuskriptbearbeiding. Den er på ingen måte komplett, men en samling slike ord som har vist seg å by på problemer. En del navn på organisasjoner og en rekke allmennord er også inkludert. En rekke engelske ord og uttrykk er oppført med norske avløserord. Et utvalg aksepterte forkortinger er tatt med.

Revisjon med eksempler

Språket er imidlertid i stadig utvikling, og revisjon av ordlister er en vedvarende prosess. Ordlisten er nå revidert og foreligger i en utvidet og oppdatert versjon. Vi har foretatt endringer i forhold til gjeldende medisinsk terminologi og gjort enkelte tilpasninger til vanlig norsk rettskrivning. Vi vil her redegjøre for noen av endringene, ord av spesiell interesse er kursivert.

Noen hunkjønnsord får a-ending i bestemt form entall: *bygda* og *landsbygda*, *grasrota*, *hytta*, *jenta*, *kua*, *nemnda*, *vidda* og *øya*. Vi endrer skrivemåte for noen enkeltord med valgfrie former og dropper

derfor endekonsonanthen i ordene *ba*, *dro*, *ga*, *sto*, likeledes i *fibre*, *finger* og *skuldre*. *Skår*, som uttrykk for poengberegning/testresultat, er nå eneform og skrives korrekt kun på denne måten – uten e til slutt. Ordene *aids*, *hiv* og *sars* vil bli skrevet med små bokstaver, versaler er ikke lenger oppgitt som anbefalt skrivemåte i Tanums rettskrivningsordbok. Sammensetninger med disse ordene som forledd blir da skrevet i ett ord uten bindestrek, f.eks. *aidsmittet*.

Vi går over til regelmessig bøyning av ordet *embolus* (propp), slik: *embolusen*, *emboluser*, *embolusene*. Noen ivret for denne endringen allerede for mange år siden. Da viste det medisinske fagmiljøet ennå liten aksept for disse formene. *Emboli* (propping) har vanlig regelmessig bøyning: *embolien*, *embolier*, *emboliene*. Disse formene er i tråd med Tanum. Ordet *nukleus* bøyes som *embolus*. Percentil endres til korrekt form *prosentil*. Post partum skrives i to ord, men *postpartumblødning* i ett – etter mønster av *à jour* – *ajourføring*. *Medisinskfaglig*, *medisinskteknisk* og *medisinskvitenskapelig* skrives i ett ord.

Flere konkrete endringer

Noen egennavn er endret, som Kreftforeningen, som nå ikke er kortform lenger, men det fulle navnet. Alment praktiserende lægers forening har skiftet navn til Allmennlegeforeningen. En del navn på sykehus og helseinstitusjoner er tatt ut pga. omstruktureringer i helsevesenet.

Når det gjelder engelske ord og uttrykk med tilhørende norsk betegnelse, kan vi nevne et par som nå er tatt med på listen: *peer review* – *ekstern fagvurdering/fagfelle-vurdering*, *chronic fatigue syndrome* – *kronisk tretthetsyndrom*. Under compliance er det tilført flere forklaringer etter anvendel-

sesområde: *lungeelastisitet* og *myokardsrelaksasjonsevne*.

I uttrykket HbA_{1c} vil s-en stå på linjen (ikke hengende), som er gjengs praksis. HbA_{1c} skrives uten mellomrom mellom noen av tegnene.

Et bedre hjelpemiddel

For noen blir denne gjennomgangen vel detaljert, for andre er dette informasjon om endringer de har ventet på. Mange av justeringene vil ikke være så synlige, men de har gjort ordlisten mer brukervennlig. Målsettingen med Tidsskriftets språkpolitikk er et enhetlig språk i våre spalter. Ordlisten er ikke ment å være en erstatning for medisinske og generelle ordbøker, men et nyttig supplement. Målet med revisjonen har vært å gjøre Tidsskriftets ordliste til et enda bedre verktøy for våre forfattere og redaksjonelle medarbeidere.

Bare på nett

Vi understreker igjen at denne revisjonen kun vil bli foretatt i nettversjonen. Gå inn på Tidsskriftets nettside www.tidsskriftet.no/pls/lts/pdoc.printdoc?vp_doc=ordlist&vp_mappe=skikkogbruk. Det blir altså heretter ingen trykt versjon av ordlisten.

I redaksjonen mottar vi gjerne tilbakemelding fra brukerne både om feil, om endring av nomenklatur og dessuten om forslag til nye oppslagsord. Særlig nyttig er informasjon om nyutviklede termer som ikke lett finnes i etablerte oppslagsverker. Bruk gjerne e-post: tidsskriftet@legeforeningen.no

Raida Ødegaard

raida.oedegaard@legeforeningen.no
Tidsskriftet